

Yttrande över betänkandet Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13)

Region Kalmar län (Regionen) har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet Patientöversikter inom EES och Sverige (SOU 2023:13) och lämnar följande synpunkter.

Patienter med skyddade personuppgifter

Av utredningen framgår det att patienter med skyddade personuppgifter till en början inte kommer att omfattas av tjänsten Patientöversikter över landsgränser då E-hälsomyndigheten ännu inte har utrett frågan hur personer med skyddade personuppgifter ska hanteras i tjänsten. Regionen är av bedömningen att det är angeläget att E-hälsomyndigheten utreder denna fråga så snart som möjligt utifrån patienters rätt till likvärdig vård, för att minimera patientsäkerhetsrisker samt öka tjänsten Patientöversikter över landsgränserns användbarhet.

Patienter upp till 18 år

Utredningen gör bedömningen att patienter upp till 18 år skulle kunna omfattas av tjänsten Patientöversikter över landsgränser, men att det i nuläget saknas ett tillräckligt harmoniserat regelverk och synsätt inom Nätverket för e-hälsa och i de nationella lagstiftningarna för att kunna säkerställa en säker hantering av barns personuppgifter vid utbyte av patientöversikter, till exempel vad gäller krav på samtycke och barns möjligheter att lämna samtycke. Regionen anser att det är av stor vikt att barn involveras i tjänsten Patientöversikter över landsgränser med hänsyn till rätten till självbestämmande. Barn ska i takt med stigande ålder och mognad erhålla inflytande över sin vård, något som inte säkerställs om barn inte omfattas av tjänsten Patientöversikter över landsgränser.

Regionen uppmantrar EES-länderna till att finna hållbara lösningar för att integrera barn i tjänsten Patientöversikter över landsgränser. Detta ska självklart ske med bibehållen integritet för barnen och säkerhet vad gäller personuppgiftsbehandlingen.

Kravet på samtycke

Krav på samtycke från patient kommer att gälla både när en svensk patient

söker vård i annat EES-land och när en utländsk patient söker vård i Sverige. Regionen ser det som positivt utifrån integritetshänsyn att samtycke införs som en integritetshöjande åtgärd, men ej som en rättslig grund för behandlingen av personuppgifter. På så sätt värnas patienters personliga integritet och deras personuppgifter skyddas mot obehörig åtkomst.

Informationsöverföringen av patientöversikter

Av utredningen framgår det att den vårdgivare som efterfrågar information i tjänsten Patientöversikter över landsgränser enbart får tillgång till den information som efterfrågas och kan således inte själv söka fritt i en vårdgivares informationssystem eller direkt logga in mot den nationella kontaktpunkten. Regionen är av bedömningen att detta upplägg uppfyller krav på uppgiftsminimering, konfidentialitet, integritet och säkerhet.

Regionen anser att tjänsten Patientöversikter över landsgränser bör etableras på redan idag befintliga tjänster hos Inera. Detta på grund av att Regionens IT-förvaltning och hälso- och sjukvårdspersonal inte ska behöva hantera ytterligare IT-system för att tillgängliggöra respektive läsa patientöversikter och på så sätt verka resurssparande.

Översättning av patientöversikter

Patientöversikter som utbyts inom tjänsten Patientöversikter över landsgränser ska översättas till mottagande lands språk. Tanken är att detta ska ske på ett strukturerat och kodat sätt. Detta förutsätter dock att respektive land mappar sin nationella data i enlighet med valt gemensamt kodverk för deltagande EES-länder. Därtill kan det inte uteslutas att fritext kommer att användas i ett inledande skede. Om informationen i patientöversikter inte är strukturerad, kodad och ej skriven i fritext finns det risk för att informationen inte översätts till mottagande lands språk och istället skickas på originalspråk. Regionen ser en risk med att detta i förlängningen kan leda till att vårdgivare i mottagande land eventuellt inte kan använda sig av informationen i den överförda patientöversikten alternativt översätts felaktigt och därmed medför patientsäkerhetsrisker.

Det kommunala självstyret

Utredningen föreslår, som ett av flera alternativ, att staten ska förvärva SKR Företag AB:s aktier i Inera för att möjliggöra att informationen som ska ingå i en patientöversikt tillgängliggörs till svenska patientöversikter för förmedling till andra EES-länder. Ett sådant upplägg skulle begränsa regioners och kommuners inflytande över infrastruktur kopplat till hälsa, vård och omsorg i och med att regioner och kommuner skulle berövas sina poster i Ineras ägarråd, styrelse och programråd, något som samtidigt medför en risk för ett inskränkande av det kommunala självstyret. Regionen är därför av bedömningen att det inte är lämpligt att staten förvärvar SKR Företag AB:s aktier i Inera.